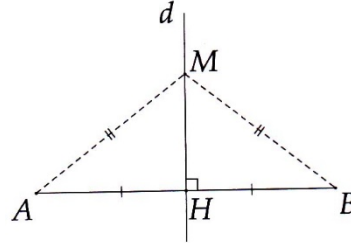

CHỦ ĐỀ 7. TÍNH CHẤT ĐƯỜNG TRUNG TRỰC CỦA MỘT ĐOẠN THẲNG

I. TÓM TẮT LÝ THUYẾT

1. Định nghĩa đường trung trực:

Đường trung trực của một đoạn thẳng là đường thẳng vuông góc với đoạn thẳng ấy tại trung điểm của nó.

Trên hình vẽ bên, d là đường trung trực của đoạn thẳng AB . Ta cũng nói: A đối xứng B qua d .

2. Định lý 1: Điểm nằm trên đường trung trực của một đoạn thẳng thì cách đều hai mút của đoạn thẳng đó.

3. Định lý 2: Điểm cách đều hai mút của một đoạn thẳng thì nằm trên đường trung trực của đoạn thẳng đó.

$MA = MB \Leftrightarrow M$ thuộc đường trung trực của AB .

4. Tập hợp các điểm cách đều hai mút của một đoạn thẳng là đường trung trực của đoạn thẳng đó.

II. BÀI TẬP VÀ CÁC DẠNG TOÁN

Dạng 1. Vận dụng tính chất của đường trung trực để giải quyết bài toán

Phương pháp giải: Sử dụng Định lý 1.

1A. Cho hai điểm A, B nằm trên đường trung trực của đoạn thẳng MN , Chứng minh $\triangle MAB = \triangle NAB$.

1B. Cho $\triangle ABC$ cân tại B . Lấy điểm D đối xứng với điểm B qua AC . Chứng minh $\triangle ABD = \triangle CBD$.

2A. Tam giác ABC vuông tại A có $\hat{C} = 30^\circ$. Trên tia đối của tia AC lấy điểm D sao cho $AD = AC$. Tính số đo góc $\hat{BDA}$.

2B. Tam giác ABC có điểm A thuộc đường trung trực của BC .

Biết $\hat{B} = 40^\circ$. Tính số đo của các góc trong $\triangle ABC$

3A. Tam giác DEF có $DE < DF$. Gọi d là đường trung trực của EF . M là giao điểm của d với DF .

a) Chứng minh $DM + ME = DF$.

1.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

- b) Lấy bất kì điểm P nằm trên đường thẳng d ($P \neq M$). Chứng minh $DP + PE > DF$.
c) So sánh chu vi của hai tam giác DEM và DEP.

3B. Tam giác ABC có $\hat{B} - \hat{C} = 30^\circ$. Đường trung trực của BC cắt AC ở K.

- a) Chứng minh $\hat{KBC} = \hat{KCB}$.
b) Tính số đo góc $\hat{ABK}$
c) Biết $AB = 3$ cm, $AC = 5$ cm. Tính chu vi tam giác ABK.

4A. Cho tam giác ABC. Các đường trung trực của AB và AC cắt BC tại M và N.

- a) Biết $\hat{B} = 30^\circ$, $\hat{C} = 45^\circ$. Tính số đo góc $\hat{BAC}$ và $\hat{MAN}$.
b) Chứng minh $\hat{MAN} = 2\hat{BAC} - 180^\circ$.

4B. Cho tam giác ABC cân có $\hat{A} > 90^\circ$. Các đường trung trực của AB và AC cắt cạnh BC theo thứ tự ở D và E và hai trung trực cắt nhau ở F.

- a) Biết $\hat{A} = 110^\circ$. Tính số đo góc $\hat{BAE}$.
b) Chứng minh $2\hat{BAC} = \hat{BAE} + 180^\circ$.
c) Tính góc $\hat{DFE}$.

5A. Cho góc vuông $\hat{O}$. Trên các tia Ox, Oy lấy hai điểm A và B (không trùng với O). Đường trung trực của các đoạn thẳng OA và OB cắt nhau ở M. Chứng minh:

- a) A, M, B thẳng hàng.
b) M là trung điểm của AB.

5B. Cho $\triangle ABC$ vuông tại A. Đường trung trực của đoạn thẳng AC cắt AC tại H, cắt BC tại D. Nối A và D.

- a) So sánh số đo góc $\hat{DAB}$ và $\hat{DBA}$.
b) Chứng minh D là trung điểm của BC

Dạng 2. Chứng minh một điểm thuộc đường trung trực. Chứng minh một đường thẳng là đường trung trực của một đoạn thẳng

Phương pháp giải:

- Để chứng minh điểm M thuộc trung trực của đoạn thẳng AB, ta dùng *Định lí 2* hoặc *Định nghĩa đường trung trực*.
- Để chứng minh đường thẳng d là đường trung trực của đoạn thẳng AB, ta chứng minh d chứa hai điểm cách đều A và B, hoặc dùng định nghĩa đường trung trực.

6A. Cho đoạn thẳng $AB = 5$ cm. Vẽ đường tròn tâm A bán kính 4 cm và đường tròn tâm B bán kính 3 cm. Hai đường tròn này cắt nhau tại D, E. Chứng minh:

2.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

- a) Điểm A thuộc đường trung trực của DE;
- b) AB là đường trung trực của DE;
- c) $\sphericalangle ADB = 90^\circ$.

6B. Cho đoạn thẳng AB. Dựng các tam giác cân MAB, NAB lần lượt tại M và N (M, N nằm khác phía so với AB). Chứng minh:

- a) Điểm M thuộc đường trung trực của AB;
- b) MN là đường trung trực của AB.

7A. Cho $\triangle DEF$ có $DE = DF$. Lấy điểm K nằm trong tam giác sao cho $KE = KF$. Kẻ KP vuông góc với DE ($P \in DE$), KQ vuông góc với DF ($Q \in DF$). Chứng minh:

- a) K thuộc đường trung trực của EF và PQ;
- b) DK là đường trung trực của EF và PQ. Từ đó suy ra $PQ \parallel EF$.

7B. Cho góc $\sphericalangle O_x O_y$ khác góc bẹt Oz là tia phân giác của $\sphericalangle O_x O_y$. Gọi M là một điểm bất kì thuộc tia Oz. Qua M vẽ đường thẳng a vuông góc với O_x tại A, cắt O_y tại C và vẽ đường thẳng b vuông góc với O_y tại B, cắt O_x tại D. Chứng minh.:

- a) Điểm O thuộc đường trung trực của AB;
- b) OM là đường trung trực của AB;
- c) Điểm M thuộc đường trung trực của CD

Dạng 3. Xác định vị trí của điểm thỏa mãn yêu cầu đề bài

Phương pháp giải: Sử dụng Định lí 2 để xác định một điểm nằm trên đường trung trực của đoạn thẳng.

8A. Cho hai điểm A, B nằm cùng phía với đường thẳng d. Xác định vị trí điểm M trên đường thẳng d sao cho M cách đều hai điểm A và B.

8B. Cho tam giác ABC. Một đường thẳng d đi qua A và không cắt đoạn thẳng BC. Tìm vị trí điểm D trên đường thẳng d sao cho D cách đều hai điểm B và C.

Dạng 4. Sử dụng tính chất đường trung trực vào bài toán về cực trị (tìm giá trị nhỏ nhất, giá trị lớn nhất)

Phương pháp giải:

- Sử dụng tính chất đường trung trực để thay đổi độ dài một đoạn thẳng bằng độ dài một đoạn thẳng khác bằng nó.
- Sử dụng bất đẳng thức tam giác để tìm giá trị nhỏ nhất, giá trị lớn nhất.

9A. Hai điểm A, B cùng nằm trên nửa mặt phẳng có bờ là đường thẳng d. Tìm vị trí điểm C trên đường thẳng d sao cho giá trị của tổng $CA + CB$ là nhỏ nhất.

9B. Hai nhà máy được xây dựng tại hai địa điểm A và B cùng nằm về một phía của khúc sông thẳng. Tìm trên bờ sông một địa điểm C để xây trạm bơm sao cho tổng chiều dài đường ống dẫn nước từ C đến A và đến B là nhỏ nhất.

III. BÀI TẬP VỀ NHÀ

10. Cho góc $\angle O_y = 35^\circ$. Trên tia Ox lấy điểm A, trên tia Oy lấy điểm B. Gọi C là điểm đối xứng với A qua Oy.

a) Chứng minh $\triangle OAB = \triangle OCB$.

b) Tính số đo góc $\angle AOC$

11. Cho tam giác ABC vuông tại A có góc $\angle C = 60^\circ$. Lấy điểm D đối xứng với điểm C qua AB.

a) Chứng minh $\triangle BCD$ là tam giác đều.

b) Biết $BC = 2\sqrt{3}$. Tính độ dài các cạnh AB, AC.

12. Cho $\triangle ABC$, đường phân giác AD. Trên tia AC lấy điểm E sao cho $AE = AB$. Chứng minh:

a) $DB = DE$;

b) AD là đường trung trực của BE.

13. Cho $\triangle ABC$ cân tại A, M là trung điểm của BC. ME vuông góc với AB, MF vuông góc với AC. Chứng minh:

a) AM là trung trực của BC;

b) $ME = MF$ và AM là trung trực của EF;

c) $EF \parallel BC$.

14. Cho tam giác ABC có $AB < AC$. Trên cạnh AC lấy điểm D sao cho $CD = AB$. Hai đường trung trực của BD và AC cắt nhau tại E. Chứng minh:

a) $\triangle ABE = \triangle CDE$;

b) Điểm E cách đều hai cạnh AB và AC.

15. Cho tam giác ABC cân tại A ($\angle A < 90^\circ$). Đường trung trực của cạnh AC cắt tia CB tại điểm D. Trên tia đối của tia AD lấy điểm E sao cho $AE = BD$. Chứng minh.:

a) Chứng minh $\triangle ADC$ cân;

b) Chứng minh $\angle DAC = \angle ABC$;

c) Chứng minh $AD = CE$;

4.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

d) Lấy F là trung điểm của DE. Chứng minh CF là đường trung trực của DE.

16. Cho $\triangle ABC$ nhọn, đường cao AH. Lấy các điểm P và Q lần lượt đối xứng với H qua AB; AC.

a) Chứng minh $AP = AQ$.

b) Cho $\angle BAC = 60^\circ$. Tính số đo góc $\angle PAQ$

c) Gọi I, K lần lượt là giao điểm của PQ với AB, AC. Chứng minh $\angle API = \angle AHI$ và $\angle AHK = \angle AOK$.

d) Chứng minh HA là tia phân giác của $\angle HIK$.

17. Cho $\angle xOy = 90^\circ$. Trên tia Ox lấy điểm A, trên tia Oy lấy điểm B. Kẻ đường trung trực HM của đoạn thẳng OA ($H \in OA, M \in AB$). Chứng minh M thuộc đường trung trực của OB.

18. Cho tam giác ABC cố định, đường phân giác AI ($I \in BC$). Trên đoạn thẳng IC lấy điểm H. Từ H kẻ đường thẳng song song với AI, cắt AB kéo dài tại E và cắt AC tại F. Chứng minh:

a) Đường trung trực của EF luôn đi qua đỉnh A của tam giác ABC;

b) Khi H di động trên đoạn thẳng IC thì đường trung trực của đoạn thẳng EF luôn cố định.

19. Cho tam giác ABC có $AB < AC$. Xác định điểm D trên AC sao cho $DA + DB = AC$.

20. Cho góc $\angle xAy$, B và C là hai điểm lần lượt thuộc hai tia Ax và Ay. Tìm một điểm M cách đều hai cạnh của góc và cách đều hai điểm B và C.

21. Cho bốn điểm A, B, C, D

tạo thành hình có $AB \parallel CD$

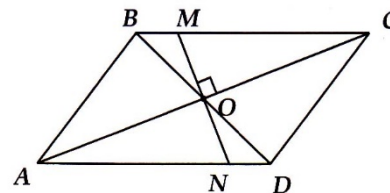
và $BC \parallel AD$ như hình vẽ.

Giao điểm của AC và BD

là O. Từ O vẽ vuông góc

với AC cắt cạnh BC, AD

lần lượt tại M, N. Chứng minh AC là trung trực của MN và $AM = MC = CN = NA$

22. Cho $\triangle ABC$ có $AB = 10$ cm, $AC = 13$ cm, Trên tia đối tia AC lấy điểm E sao cho $AE = AB$. Qua A kẻ đường thẳng d vuông góc với BE. M là điểm bất kì trên đường thẳng d.

a) Chứng minh $MB + MC \geq EC$.

b) Tìm vị trí điểm M trên đường thẳng d sao cho $MB + MC$ đạt giá trị nhỏ nhất và cho biết giá trị đó là bao nhiêu.

23. Cho tam giác ABC. Tìm điểm E thuộc đường phân giác của góc ngoài tại đỉnh A sao cho tam giác EBC có chu vi nhỏ nhất.

24*. Cho điểm A nằm trong góc nhọn $\angle xOy$.

a) Tìm hai điểm M, N thuộc Ox và Oy sao cho $AM + AN$ là nhỏ nhất.

b) Tìm hai điểm B, C thuộc Ox và Oy sao cho $\triangle ABC$ có chu vi nhỏ nhất

HƯỚNG DẪN

1A. Do A, B nằm trên đường trung trực

của đoạn thẳng MN nên

$$AM = AN, BM = BN.$$

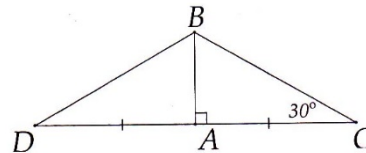
Suy ra $\triangle MAB = \triangle NAB$ (c.c.c).

1B. Tương tự **1A.**

2A. AB là đường trung trực của AC

$$\Rightarrow BD = BC \Rightarrow \triangle DBC \text{ cân tại B}$$

$$\Rightarrow \angle BDA = \angle C = 30^\circ$$

2B. Tương tự **2A**

Tính được: $\angle ACB = 40^\circ; \angle BAC = 100^\circ$

3A. Do $DE < DF$ nên M thuộc cạnh DF.

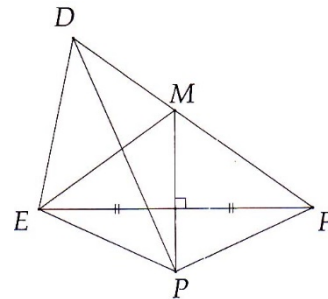
a) Có M thuộc đường trung trực của EF nên $ME = MF$

$$\Rightarrow DM + ME = DM + MF = DF.$$

b) Vì P thuộc đường trung trực của

$$EF \text{ nên } PE = PF \Rightarrow DP + PE = DP + PF.$$

Xét $\triangle DEF$: $DP + PF > DF$.

6.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

Vậy $DE + PE > DF$.

c) Từ ý a) và ý b) suy ra $DP + PE > DM + ME$.

Vậy chu vi tam giác DEP lớn hơn chu vi tam giác DEM.

3B. Do $\hat{B} > \hat{C}$ nên $AC > AB$ và K thuộc cạnh AC.

a) K thuộc đường trung trực của BC $\Rightarrow KB = KC$

$\Rightarrow \Delta BKC$ cân tại K $\Rightarrow \hat{KBC} = \hat{KCB}$

b) Ta có:

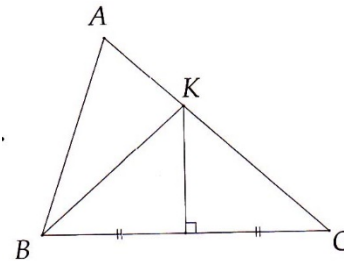
$$\hat{ABK} = \hat{ABC} - \hat{KBC} = \hat{ABC} - \hat{C} = 30^\circ$$

c) Ta có:

$$AK + BK = AK + KC = AC = 5\text{cm.}$$

$$\Rightarrow AB + AK + BK = 3 + 5 = 8\text{ cm.}$$

Vậy chu vi tam giác ABK là 8 cm

4A. a) Từ giả thiết suy ra $AB > AC$ và M nằm giữa B và N.

Ta có $MA = MB, NA = NC$.

$$\begin{cases} \hat{B} = \hat{A}_1 = 30^\circ \\ \hat{C} = \hat{A}_2 = 45^\circ \end{cases} \text{ . Nên } AN \perp BC$$

Xét ΔABC : $\hat{A} = 105^\circ$.

$$\text{Vậy } \hat{MAN} = 90^\circ - \hat{ABN} + \hat{BAM} = 30^\circ$$

$$\text{b) Có: } \hat{MAN} = \hat{A} - (\hat{A}_1 + \hat{A}_2) = \hat{A} - (\hat{B} + \hat{C}) = \hat{A} - (180^\circ - \hat{A})$$

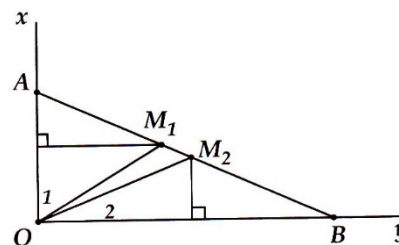
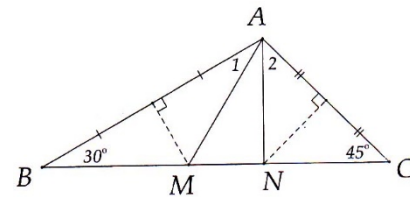
$$\text{Vậy } \hat{MAN} = 2\hat{A} - 180^\circ$$

4B. Tương tự **4A.** Có

$$\hat{DAE} = 40^\circ \text{ và } \hat{DFE} = 70^\circ$$

5A. a) Gọi M_1, M_2 lần lượt là giao điểm của trung trực đoạn OA, OB với AB.

$$M_1A = M_1O \text{ nên } \hat{A} = \hat{O}_1$$

$$M_2O = M_2B \text{ nên } \hat{B} = \hat{O}_2.$$

$$\Rightarrow \hat{O}_1 + \hat{O}_2 = \hat{A} + \hat{B} = 90^\circ \Rightarrow \widehat{M_1OM_2} = 0^\circ \Rightarrow M_1 \equiv M_2 \equiv M$$

Vậy A, B, M thẳng hàng.

b) Từ kết quả ý a) và $MA = MB$ nên M là trung điểm của AB.

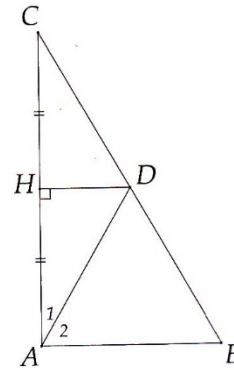
5B. a) Từ giả thiết suy ra $DC = DA \Rightarrow \hat{C} = \hat{A}_1$

$$\begin{cases} \hat{A}_2 + \hat{A}_1 = 90^\circ \\ \hat{B} + \hat{C} = 90^\circ \end{cases} \Rightarrow \hat{A}_2 = \hat{B}$$

b) $\hat{A}_2 = \hat{B} \Rightarrow DA = DB.$

Mà $DC = DA \Rightarrow DC = DB.$

$\Rightarrow \Delta PCM$

6A. a) Từ giả thiết suy ra $AD = AE.$

Suy ra điểm A thuộc đường trung trực của DE.

b) Tương tự ý a), ta có điểm B thuộc đường trung trực của DE.

Vậy AB là đường trung trực của DE.

c) Ta có $AD^2 + DB^2 = 4^2 + 3^2 = 25.$

Mà $AB^2 = 25.$

Vậy ΔABD vuông tại D.

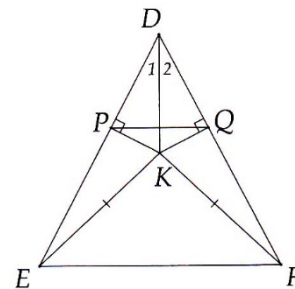
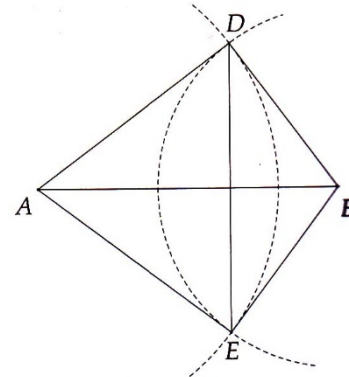
6B. Tương tự **6A.**

7A. a) Ta có: $\begin{cases} DE = DF \\ KE = KF \end{cases}$ nên K, D thuộc trung trực của EF.

$\Delta DEK = \Delta DFK$ (c.c.c)

$\Rightarrow \hat{D}_1 = \hat{D}_2 \Rightarrow DK$ là đường phân

giác góc $\hat{DEF}.$

$\Rightarrow \Delta DPK = \Delta DQK$

$\Rightarrow KP = KQ$ và $DP = DQ$.

Từ đó suy ra K, D thuộc trung trực của PQ.

b) Từ ý a) ta có DK là đường trung trực của PQ và DK là đường trung trực của EF.
Suy ra $DK \perp PQ, DK \perp EF$.

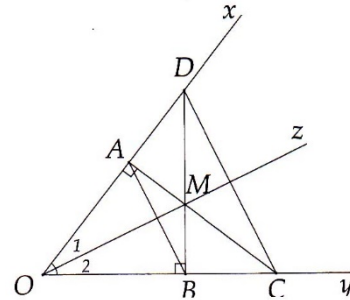
Vậy $PQ \parallel EF$.

7B. a) $\Delta OAM = \Delta OEM$ (ch-gn)

$$\begin{cases} OA = OB \\ MA = MB \end{cases}$$

$\Rightarrow O$ thuộc trung trực của AB.

b) Từ ý a) ta có OM là trung trực của AB.

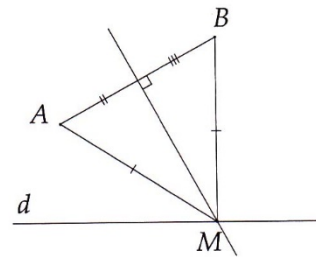

$\Delta OBD = \Delta OAC$ (cgv-gn)

Tương tự **7A**, ta có OM là trung trực của DC.

8A. Vì điểm M cách đều hai điểm A và B nên M thuộc đường trung trực của đoạn thẳng AB.

Vậy điểm M là giao điểm của đường thẳng d với đường trung trực của AB.

Chú ý: Nếu A, B nằm sao cho

$AB \perp d$ thì không tồn tại điểm cần tìm.

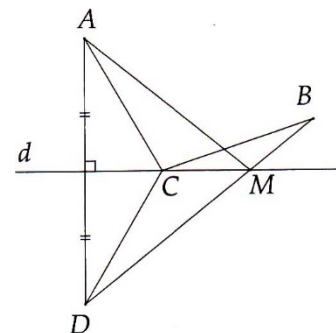
8B. Tương tự **8A**.

9A. Lấy D là điểm đối xứng, với A qua d. Theo tính chất đường trung trực: $CA = CD$.

Do đó $CA + CB = CD + CB$.

Gọi M là giao điểm của BD và d.

Nếu C không trùng với M thì xét

9.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

$\triangle BCD$, ta có: $CB + CD > BD$ hay

$$CA + CB > BD \quad (1).$$

Nếu C trùng với M thì:

$$CA + CB = MA + MB = MD + MB = BD \quad (2).$$

So sánh (1) và (2) ta thấy điểm C trùng M hay C là giao điểm của BD và d thì giá trị của tổng $CA + CB$ là nhỏ nhất.

Chú ý: Điểm C tìm được ở vị trí M như vậy là điểm duy nhất. Thật vậy, nếu lấy E đối xứng với B qua d thì AE vẫn cắt d ở M đúng vị trí mà BD cắt d .

9B. Tương tự 9A.

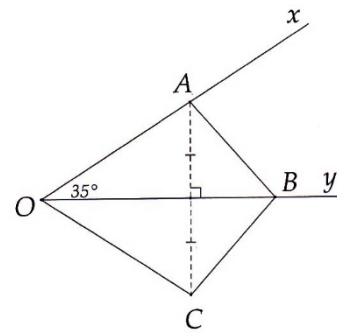
10. a) Từ giả thiết suy ra OB là đường trung trực của AC .

$$\Rightarrow OA = OC, BA = BC.$$

$$\Rightarrow \triangle OAB = \triangle OCB \text{ (c . c . c)}.$$

b) Từ ý a) suy ra:

$$\angle AOB = \angle BOC = 35^\circ \Rightarrow \angle AOC = 70^\circ$$

11. a) Có AB là đường trung trực của CD nên $BD = BC$

$$\Rightarrow \triangle BCD \text{ cân có } \angle C = 60^\circ$$

$$\Rightarrow \triangle BCD \text{ đều.}$$

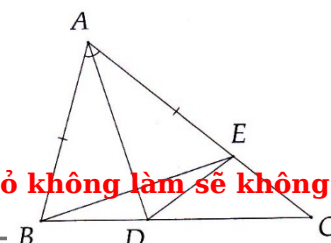
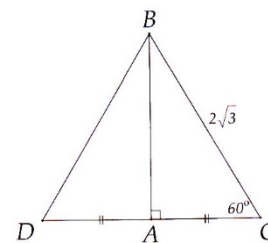
b) $\triangle BCD$ đều

$$\Rightarrow CD = BC = 2\sqrt{3} \Rightarrow CA = \frac{CD}{2} = \sqrt{3}$$

Xét $\triangle ABC$ vuông tại A , ta có:

$$AB = \sqrt{BC^2 - AC^2} = 3$$

$$12. \triangle ABD = \triangle AED \text{ (c.g.c)}$$

10. Đường tụy gần không đi sẽ không đến-Việc tụy nhỏ không làm sẽ không nên

=> DB = DE (1).

b) Theo giả thiết: AB = AE (2).

Từ (1) và (2) , suy ra AD là đường trung trực của BE.

13. a) Từ giả thiết suy ra AB = AC và MB = MC

=> AM là trung trực của của BC

b) $\triangle ABC$ cân tại A nên $\hat{B} = \hat{C}$.

$\triangle BEM = \triangle CFM$ (ch-gn) => ME = MF.

$\triangle BEM = \triangle CFM$ (ch-gn) => BE = CF.

Mà AB = AC => AE = AF.

Mặt khác, ME = MF. Do đó AM là trung trực của EF.

c) Ta có: AM là đương trung trực của BC và EF

=> $AM \perp BC, AM \perp EF \Rightarrow EF \parallel BC$.

14. a) Vì hai đường trung trực của BD

và AC cắt nhau tại E nên EA = EC,

EB = ED.

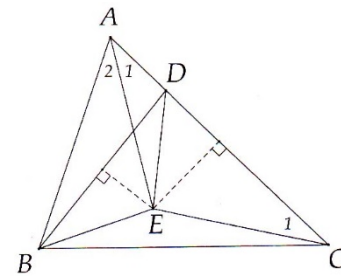
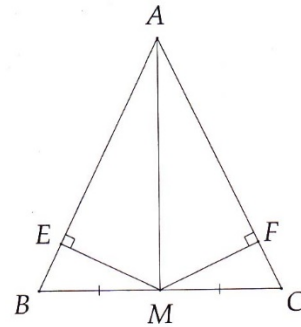
=> $\triangle ABE = \triangle CDE$ (c.c.c).

b) $\triangle ABE = \triangle CDE \Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{C}_1$

Mà EA = EC => $\hat{A}_1 = \hat{C}_1 \Rightarrow \hat{A}_1 = \hat{A}_2$

=> AE là tia phân giác của góc $\hat{BAC}$

=> điểm E cách đều hai cạnh AB và AC.

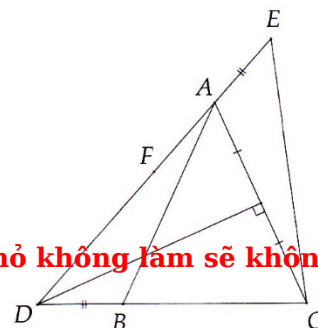
15. a) Vì D thuộc đường trung trực của

AC nên DA = DC.

=> $\triangle ADC$ cân.

b) $\triangle ADC$ cân => $\hat{DAC} = \hat{DCA}$.

11. Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

Vì $AB = AC$ nên $\widehat{ABC} = \widehat{ACB}$.

$$\Rightarrow \widehat{DAC} = \widehat{ABC}$$

c) Ta có :

$$\widehat{EAC} + \widehat{DAC} = \widehat{DBA} + \widehat{ABC} (=180^\circ)$$

Từ kết quả ý a), suy ra $\widehat{EAC} = \widehat{ADB}$.

Chúng minh được $\triangle EAC = \triangle DBA$ (c.g.c) $\Rightarrow AD = CE$.

d) Ta có: $AD = CE$, $AD = CD$ nên $CE = CD$.

$\Rightarrow CF$ là đường trung trực của DE .

16. a) Từ giả thiết suy ra $AP = AH$ và $AQ = AH$ nên $AP = AQ$

b) Ta có:

$$\widehat{PAQ} = \widehat{PAH} + \widehat{HAQ}$$

$$2(\widehat{BAH} + \widehat{HAC})$$

$$= 2\widehat{BAC} = 120^\circ$$

c) $\triangle API = \triangle AHI$ (c.c.c)

$$\Rightarrow \widehat{API} = \widehat{AHI} \quad (1)$$

$\triangle AHK = \triangle AOK$ (c.c.c)

$$\Rightarrow \widehat{AHK} = \widehat{AOK} \quad (2)$$

d) Có $AP = AQ \Rightarrow \triangle PAQ$ cân tại $A \Rightarrow \widehat{API} = \widehat{AOK} \quad (3)$.

Từ (1),(2) và (3) có: $\widehat{AHI} = \widehat{AOK}$

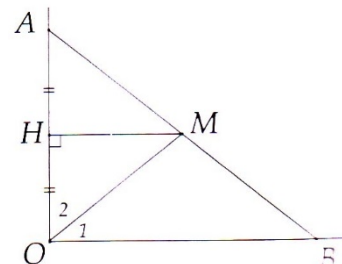
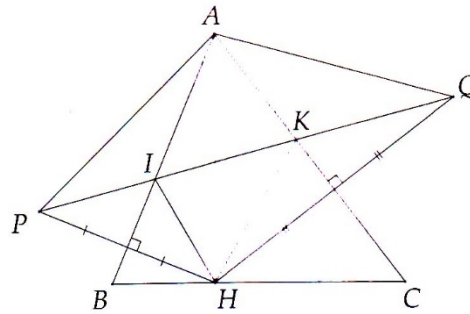
$\Rightarrow HA$ là tia phân giác của $\widehat{HKO}$.

17. Ta có $MA = MO \Rightarrow \theta_2 = \theta_1$

Mặt khác, $\theta_1 + \theta_2 = \theta_2 + \theta_1 = 90^\circ$

$$\Rightarrow \theta_1 = \theta_2 \Rightarrow MO = MB.$$

Vậy M thuộc trung trực của OB

18. a) Vì $HE \parallel AI$ nên $\hat{E} = \hat{A}_1$ (đồng vị) và $\hat{F}_1 = \hat{A}_2$ (so le trong).

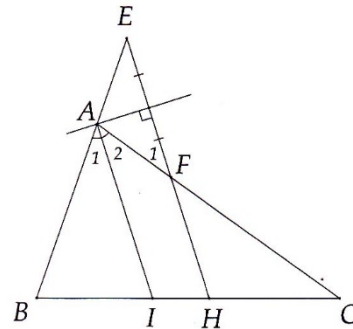
Mà $\hat{A}_1 = \hat{A}_2$, do đó $\hat{E} = \hat{F}_1$

$\Rightarrow AE = AF$

$\Rightarrow$ Đường trung trực của EF luôn đi qua đỉnh A của tam giác ABC .

b) Vì $EF \parallel AI$ nên đường trung trực của EF vuông góc với AI .

Từ kết quả ý a), suy ra đường trung trực của EF luôn đi qua điểm A và vuông góc với AI cố định. Vậy đường trung trực của đoạn thẳng EF luôn cố định.

19. Ta có: $AC = DA + DC$. Suy ra:

$$DA + DB = AC$$

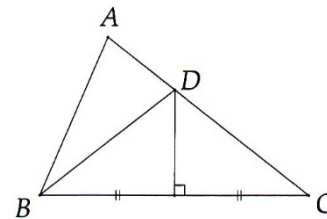
$$\Leftrightarrow DA + DB = AD + DC$$

$$\Leftrightarrow DB = DC$$

$\Leftrightarrow D$ thuộc đường trung trực của BC .

Vậy D là giao điểm của AC với đường trung trực của BC thì

$$DA + DB = AC.$$

20. Vì M cách đều hai cạnh của góc $\hat{x}Ay$ nên M thuộc tia phân giác của $\hat{x}Ay$.

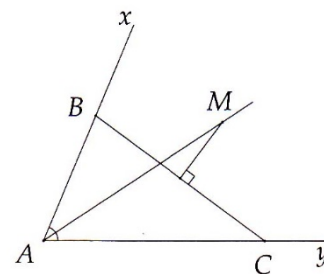
Vì M cách đều B và C nên M thuộc đường trung trực của BC .

Vậy M là giao điểm của tia phân giác

góc $\hat{x}Ay$ và đường trung trực của BC

Chú ý: Nếu B, C ở vị trí mà $AB = AC$

thì sẽ tìm được vô số điểm M nằm trên trung trực của BC .

21. Chứng minh được:

13.Đường tuy gần không đi sẽ không đến-Việc tuy nhỏ không làm sẽ không nên

$\triangle BAC = \triangle DCA$ (g.c.g) nên $BC = AD$;

$\triangle BOC = \triangle DOA$ (g.c.g) nên $OC = AO$

Do $BC \parallel AD$ nên $\angle MCO = \angle NAO$ (so le trong)

$\triangle MOC = \triangle NOA \Rightarrow OM = ON$,

$AC \perp MN$ tại trung điểm của MN nên AC là trung trực của MN . Suy ra $AM = AN$ và $CM = CN$, và được MN cũng là trung trực của AC nên $AM = MC$. Suy ra $\triangle PCM$.

22. a) Gọi F là giao điểm của đường thẳng d với AB nên $AF \perp BE$.

$\triangle AEF = \triangle ABF$ (ch-cgv).

$\Rightarrow FE = FB \Rightarrow AF$ là đường trung trực của $AB \Rightarrow ME = MB$.

$\Rightarrow MB + MC = ME + MC$.

Nếu điểm M không trùng điểm A ,

xét $\triangle MEC$ có $ME + MC > EC$

nên $MB + MC > EC$ (1).

Nếu điểm M trùng điểm A , khi đó:

$MB + MC = AB + AC = AE + AC = EC$ (2).

Từ (1) và (2) suy ra $MB + MC \geq EC$.

b) Từ ý a) ta thấy khi điểm M trùng điểm A thì $MB + MC$ đạt giá trị nhỏ nhất. Khi đó, ta có:

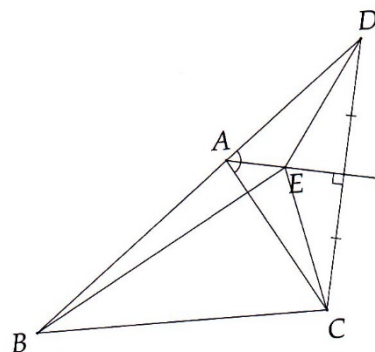
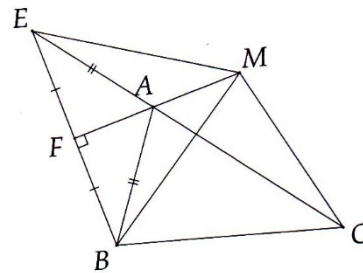
$MB + MC = EC = AB + AC = 23\text{cm}$.

23. Lấy điểm D đối xứng với điểm C qua đường thẳng AE .

$\Rightarrow AE$ là đường trung trực của $CD \Rightarrow ED = EC$

$\Rightarrow EB + EC = EB + ED$.

Tương tự **9A**, suy ra điểm E trùng với điểm A thì giá trị của tổng $EB + EC$ nhỏ nhất.

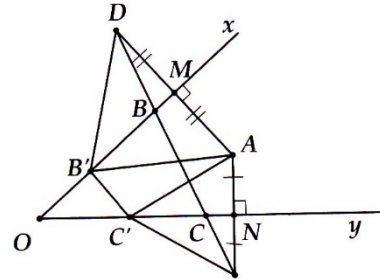
Khi đó, chu vi của tam giác EBC cũng là nhỏ nhất

24*. a) Từ A vẽ $AM \perp Ox$. Đoạn AM nhỏ hơn các đoạn từ A đến bất cứ điểm nào trên Ox.

Tương tự $AN \perp Oy$.

Suy ra $AM + AN$ tìm được như trên là có giá trị nhỏ nhất.

b) Lấy D đối xứng với A qua Ox, lấy E đối xứng với A qua Oy. Đường DE cắt Ox, Oy lần lượt tại B, C cần tìm.

Thật vậy, lấy bất kì điểm B', C' khác B, C thì ta luôn có:

$$BD + BC + CE < B'D + B'C' + C'E.$$

$$\text{Mặt khác, ta có: } AB + BC + CA = BD + BC + CE,$$

$$AB' + B'C' + C'A + B'D + B'C' + C'E.$$

Vậy B, C là hai điểm thỏa mãn yêu cầu đề bài.

.....
.....